

Nr. 742/05.02.2016

Analiză calitativă a riscului de pătrundere a pestei porcine africane în România

1.1. Considerații generale privind epidemiologia bolii

Pesta porcină africană este una dintre cele mai grave boli majore ale animalelor. Genotipul II care a penetrat în Georgia, în anul 2007, apoi în Federația Rusă prin teritoriul transcaucazian într-o foarte scurtă perioadă de timp, este extrem de virulent, el putând produce un procent de 100% mortalitate la porcii infectați. El este și cel care s-a răspândit în Ucraina, Belarus, Statele Baltice și Polonia, din 2007, la zi.

Primele focare de pestă porcină africană au fost raportate în Transcaucazia (Georgia, Armenia, Azerbaijan, Russia) în perioada 2007-2008. Situația epidemiologică actuală în regiunea Caucazilor pare relativ stabilă, Georgia nemairaportând focare după anul 2008, Armenia după 2011 și Azerbaijan nemairaportând niciodată de atunci. Este însă greu de crezut că boala a fost stinsă în acele zone, având în vedere mijloacele precare de investigație și diagnostic, precum și capacitatea interpretabilă a serviciilor veterinare ale respectivelor state de a aplica măsurile specifice recomandate de legislația OIE în domeniu. Pe de altă parte, modelul de extindere rapidă a bolii în teritoriile nou infectate face greu credibilă ideea că boala n-ar mai fi prezentă în aceste regiuni.

Din Federația Rusă unde, din situațiile raportate periodic la OIE, reiese că boala a devenit endemică în anumite regiuni, ea constituind o amenințare permanentă pentru zonele din jur, boala a difuzat în Belarus (2 focare în 2013) și în Ucraina (1 focar în 2012). În momentul de față, Rusia a raportat la sfârșitul primului semestru al anului 2015 42 de focare în mediul domestic și 106 cazuri la porcii mistreți. În Ucraina, prin răspândire rapidă în cursul anului 2015, s-au confirmat 36 de focare, dintre care 30 la animalele domestice, 5 la porcii mistreți și 1 la produse descoperite infectate.

Începând cu anul 2014, boala a pătruns, treptat, prin coridorul nordic. – Federația Rusă – Belarus, în Statele Baltice (Lituania, Letonia, Estonia) și Polonia și persistă în insula Sardinia, unde n-a fost stinsă niciodată după pătrunderea ei în anul 1978. Din analiza datelor comunicate de Statele Baltice și de Polonia, reiese că infecția în aceste state s-a produs cu un virus identic genetic cu izolatele din Belarus și Ucraina, ceea ce confirmă potențialul patogen deosebit de ridicat al acestui virus.

Doar în Statele Baltice și Polonia, boala a evoluat cu mare rapiditate, avansând pe distanțe importante în teritoriul infectat. Situația focarelor și a cazurilor înregistrate în aceste State Membre UE, în ultimii doi ani, este prezentată în fig. 1.

Fig. 1: Situația PPA în Comunitatea Europeană (Statele Baltice și Polonia), în perioada 2014-2015

Nr. crt.	Stat Membru	Nr. focare porci domestici	Nr. cazuri porci mistreți
1	Lituania	19	156
2	Letonia	42	900
3	Estonia	18	746
4	Polonia	3	83
5	Total	82	1903

Distribuția focarelor de PPA în Europa, la finalul anului 2015, incluzând spațiul european până la Munții Caucaz, este reprezentată în fig. 2

Fig. 2: Situația focarelor de PPA la finalul anului 2015, în Europa (sursa FAO)

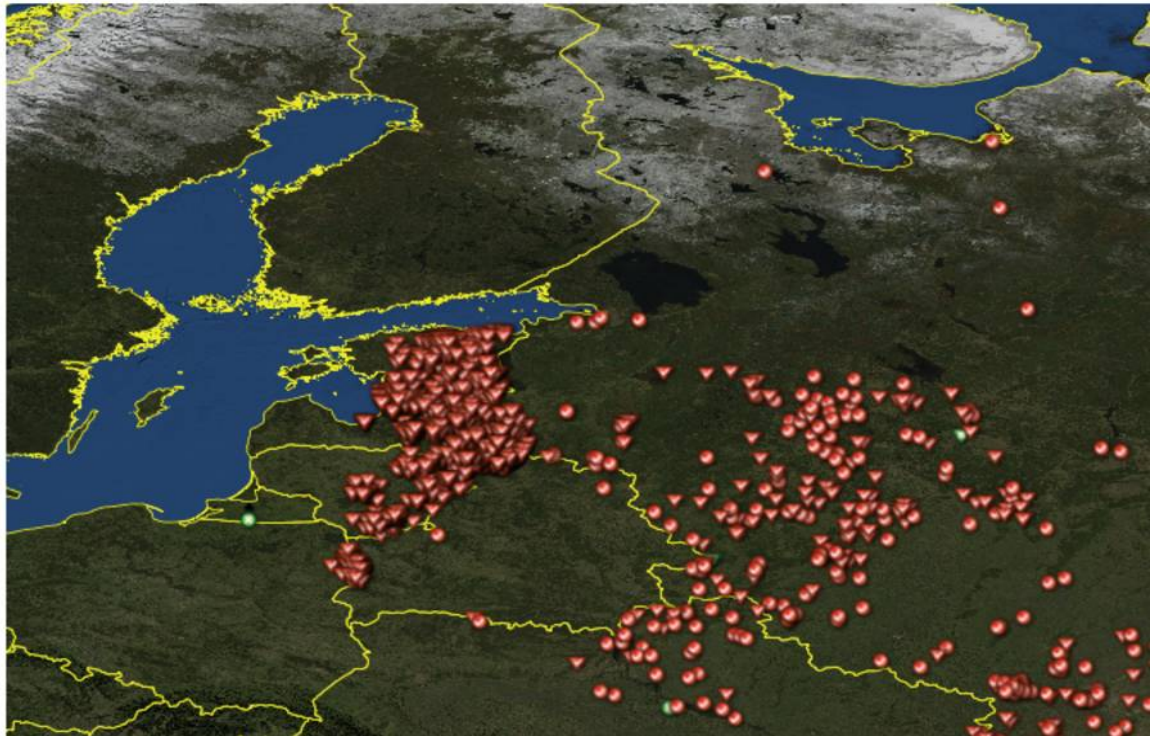

Fig. 3 : Situatia focarelor PPA în Europa de Est (sursa OIE)

Importantă pentru aprecierea riscului la care este expusă România în ceea ce privește pesta porcină africană, este opinia EFSA din documentul_nr. 3628/iulie 2014 care susține că: „Există mai multe exploatații de creștere a porcilor în sistem gospodăresc în vestul Ucrainei și mișcarea progresivă a infecției spre vestul Ucrainei va duce la apariția unei arii infectate lângă granița EU care va fi dificil de controlat.”

Prin confirmarea în 25 octombrie 2015 a focarelor de boală la Odessa și Micolayv, în Ucraina, la o distanță sub 200 de km de granițele României, în momentul de față, țara noastră se află la cel mai mare grad de risc înregistrat vreodată față de pesta porcină africană. Prin urmare, adoptarea unor măsuri corespunzătoare de gestionare a riscurilor identificate este imperativă și imediată, în momentul de față.

2. 1. Obiectivele prezentei analize de risc

Principalul obiectiv urmărit în elaborarea acestei analize este stabilirea riscului prezent la care se expune România în ceea ce privește pătrunderea în țara noastră a virusului pestei porcine africane, ținând cont de evoluția acestei boli în spațiul comunitar și în țările terțe, din 2014, până în prezent.

Un alt obiectiv este identificarea posibilelor surse de risc, a categoriilor de risc și a factorilor care influențează riscul, precum și evaluarea potențialelor pagube pe care le-ar produce evoluția bolii pe teritoriul țării, în vederea determinării administrației cu responsabilități în gestionarea situațiilor de urgență să dispună și să întreprindă măsuri în vederea pregătirii capacității de răspuns a României.

Totodată, concluziile Misiunii EU CVET, din perioada 18-22 ianuarie 2016, de evaluare a punctelor slabe în strategia implementată de România în profilaxia PPA până în prezent au modificat ponderea factorilor de risc identificați cu ocazia analizelor de risc anterioare, iar importanța acestora trebuie reanalizată.

Conform acestora, în momentul de față s-au identificat drept puncte critice în identificarea riscului următoarele:

2.2. Identificarea materialelor și produselor care constituie risc pentru introducerea virusului PPA în România

Fig. 4 Identificarea gradului de risc în funcție de materiale/produse/vectori

Gradul de Risc	Materiale/produse
Foarte ridicat	- Carnea înghețată
Ridicat	- Carnea refrigerată - Porcii mistreți vii prin deplasare - Porcii domestici vii prin transport și mișcări necontrolate - Grăsimea și pielea de la animalele infectate - Mijloacele de transport animale contaminate în interior
Moderat	- carnea afumată natural - carnea sărată, afumată, uscată - orice mijloc de transport produse contaminate în interior - personalul îngrijitor din exploatații - purinul - furajele - așternutul - orice obiecte contaminate cu rol în transmiterea virusului
Scăzut	- personalul neimplicat în creșterea animalelor dar care lucrează în exploatații sau vin în contact cu animale sălbatice - câinii de vânătoare, animalele de companie - cerealele, fânul - rozătoarele - insectele hematofage
Neglijabil	- carnea gătită la 70°C timp de 30 minute

2.3. Categoriile de risc

Conform opiniei științifice EFSA nr. 3628/iulie 2014 principalele surse de virus și care pot induce boala la animalele susceptibile sunt următoarele:

a. porcii mistreți infectați care se pot constitui în rezervor de virus și să transmită infecția la animalele din specia susceptibilă cu care vin în contact direct sau indirect;

b. porcii domestici crescuți în libertate pe domeniile zonelor protejate, pe lângă cantoanele pădurarilor și pe lângă stâne și care pot veni în contact cu porcii mistreți sursă de virus;

c. materiale care au venit în contact cu animale infectate;

d. produse alimentare provenite din carnea de porci domestici sau porci mistreți infectați introdusă fraudulos prin bagajele călătorilor sau a căror ecarisare nu se face corespunzător;

e. porcii domestici infectați din exploatații cărora nu li se aplică condiții de biosecuritate și a căror mișcare nu este urmărită controlat; aceasta este corelată cu un sistem de identificare nefuncțional și cu lipsa de înregistrare a mișcărilor acestor animale, precum și lipsa de restricții asupra mișcării acestor animale;

f. mijloacele de transport nedezinfectate corespunzător;

g. „fomite” infectate (obiecte, insecte hematofage, rozătoare etc).

2.4. Factori care influențează riscul

1. Endemicitatea care se poate instala în populațiile sălbatice și răspândirea ei în arii în care nu există control;
2. Modelul de evoluție a infecției cu virusul PPA, în care semnele clinice pot să nu fie caracteristice și pot varia în funcție de calea de infecție, doza infectantă și capacitatea imunitară a individului care pot îngreuna diagnosticul;
3. Sistemul gospodăresc din statele Europei de Est care reprezintă o nișă agro-ecologică ce facilitează răspândirea virusului PPA, în principal datorită biosecurității neadecvate, mișcării necontrolate a animalelor posibil infectare, montei animalelor permisă de sistem și vânzarea produșilor pe piața necontrolată, sacrificarea porcilor bolnavi pentru consumul familial, în absența controlului oficial;
4. Ineficiența sistemului de identificare și care nu poate asigura eficient trasabilitatea animalelor vii și a produselor care au suferit mișcări frauduloase;
5. Lipsa de control asupra partidelor de vânatoare și vânătoria intensivă care pot constitui o presiune asupra populațiilor de mistreți și pot determina deplasarea acestora, în mod particular la granițele internaționale;
6. Supravegherea necorespunzătoare de laborator a speciilor receptive, în ceea ce privește tipul supravegherii desfășurate, numărul relevant de probe, irelevanța probelor transmise, lipsa inspecțiilor în exploatații, sistemul de notificare defectuos;
7. Lipsa de informare și conștientizare a operatorilor economici, fermierilor, personalului îngrijitor, responsabililor fondurilor de vânătoare, administrației veterinare referitoare la importanța notificării imediate a suspiciunilor și a prezentării de probe;
8. Lipsa capacității adecvate de diagnostic, fonduri, materiale și echipamente, corelate cu lipsa de pregătire a personalului din laboratoare;
9. Absența sau ineficiența unui sistem de colectare și ecarisare corespunzătoare a deșeurilor și confiscatelor;

10. Sistemul de creștere organizat necorespunzător și care nu permite măsuri de biosecuritate adecvate pentru toate categoriile de exploatații;
11. Deficiențe și întârzieri în adoptarea deciziei referitoare la profilaxia și controlul bolii.

2.5. Concluziile Misiunii EU CVET pentru evaluarea punctelor critice ale României în pregătirea pentru confruntarea cu virusul PPA

2.6.1. Referitor la funcționarea Laboratorului Național de Referință

- a. Laboratorul Național de Referință dispune de structura necesară, de personal calificat și de metode validate, de material de referință internațional pentru un diagnostic corect și ferm;
- b. Punctele critice ce trebuie remediate în vederea îmbunătățirii vitezei de diagnostic:
  - modul de achiziționare, aprovizionare și livrare a echipamentelor și chiturilor de diagnostic, asociate cu îmbunătățirea managementului și alocarea de fonduri suficiente pentru susținerea activităților de diagnostic;
  - viteza de testare a probelor în laborator, pentru a nu întârzia diagnosticul și a grăbi detectarea timpurie a bolii;
  - întocmirea unei proceduri pentru achiziția în regim de urgență.

2.6.2. Concluzii generale legate de managementul bolii, programul de supraveghere în domestic și sălbatic și managementul populației de porci mistreți.

- a. ANSVSA a pus în practică o serie de măsuri destinate pregătirii pentru profilaxia și controlul PPA referitoare la pregătirea administrației, conștientizarea populației și al factorilor de decizie și pregătirea personalului.
- b. Puncte critice ce trebuie remediate:
  - cooperarea între diferitele instituții în vederea unui bun management al crizei;
  - cooperarea cu țările terțe Ucraina și Moldova, pentru o abordare comună în managementul bolii;
  - întocmirea de protocoale scrise cu bază juridică solidă cu Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și cu ceilalți factori decidenți în vânătoare și vânat pentru cooperarea la identificarea timpurie a bolii;
  - adoptarea de criterii clare privind tipurile de exploatații din România și stabilirea de măsuri de biosecuritate stricte, în funcție de categoria de încadrare a acestora.
  - intensificarea supravegherii pasive care este singura relevantă atât timp România este indemnă;

- introducerea de recompense financiare pentru stimularea livrării de probe pentru supravegherea pasivă;
- reactualizarea periodică a analizei de risc, în funcție de evoluția epizootică a bolii în Europa și în țările terțe vecine;
- reactualizarea periodică a planului de contingență;
- ANSVSA trebuie să-și organizeze propriul audit intern, pentru a depista principalii factori de risc în ceea ce privește implementarea măsurilor în vigoare, în momentul de față.

Fig. 5: Identificarea calitativă a riscului (hazardului) de patrundere a peștei porcine africane în România, în contextul epidemiologic actual

Nr. crt.	Identificarea factorilor de risc	Factori de risc suplimentari	Evaluarea generală a impactului pe care l-ar avea introducerea bolii	Riscul prezent pentru România	Activități profilactice sau corective pentru limitarea bolii
1	<p>Porcii mistreți din Ucraina și Moldova care pot trece granița, în migrația lor în căutare de biotopuri favorabile.</p>	<p>Tipul de graniță, lipsa de bariere, migrațiile sezoniere specifice, apropierea focarelor de PPA din Ucraina, la o distanță de sub 200 km de România, prin notificarea focarelor de la Odessa și Micolayv din 28 oct. 2015.</p>	<p>Foarte mare, din cauza:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Supravegherii pasive foarte limitate și care este la latitudinea proprietarilor de animale, a medicilor veterinari de liberă practică concesionari și a pădurarilor și vânătorilor. 2. Slabei biosecurități din exploatațiile non-profesionale și din exploatațiile de tip A, și posibilitatea ca porcii mistreți să intre în contact cu porcii domestici și să le transmită boala. 3. Lipsei de strategie a Republicii Moldova referitor la supravegherea pentru PPA ceea ce poate facilita trecerea neobservată a virusului PPA spre România. 	<p>Crescut, în contextul epidemiologic actual de apropiere a virusului de granițele României, de sistemele de creștere a porcului practicate în România, de supravegherea pasivă insuficientă datorată lipsei de probe, neexistând un sistem stimulator de recompensare în acest sens.</p>	<p>Adoptarea de urgență a H.G. pentru PPA în care să se prevadă:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. un sistem de creștere a porcilor mai restrictiv, cu exploatații la care să se poată impune măsuri de biosecuritate; 2. introducerea unui sistem de recompense pentru aducerea de probe provenite de la porcii domestici sau porcii mistreți morți sau bolnavi; 3. introducerea de măsuri referitoare la managementul partidelor de vânătoare în județele de graniță, unde numărul porcilor mistreți ar trebui diminuat pentru a scădea rata de propagare a virusului în metapopulațiile de porci mistreți, în cazul pătrunderii virusului pe teritoriul României; 4. o creștere a numărului de probe pentru supravegherea pasivă, atât pentru porcii domestici, cât și pentru porcii sălbatici, prin reactualizarea programului cofinanțat UE pentru

					supravegherea și controlul PPA.
2	Produsele de origine animală introduse fraudulos de călătorii care sosesc cu autoturismele, trenurile, avioanele, vasele și camioanele ce vin din Ucraina și Moldova, produse care nu sunt corect confiscate, colectate, manipulate și distruse.	<p>1. Lipsa controlului adecvat la frontieră pentru bagajele călătorilor;</p> <p>2. Lipsa de control asupra modului de colectare și neutralizare a acestora.</p>	Moderat , dat fiind că nu există aeroporturi și porturi în zona frontierelor N-E ale României. Rămâne pericolul produselor introduse prin bagajele călătorilor care intră prin punctele de trecere a frontierei cu autovehiculele sau trenul.	Crescut , dacă nu se încheie protocoale între DSVSA județene, vamă și poliția de frontieră pentru controlul bagajelor călătorilor, confiscarea produselor introduse fraudulos și colectarea și distrugerea lor corespunzătoare, ori dacă nu se adoptă urgent H.G elaborat de ANSVSA în acest sens.	<p>1. Afișaj informativ la frontieră conținând prevederile Reg. EU 206/2009 privind introducerea în Comunitate a transporturilor personale cu produse de origine animală și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 136/2004, în punctele de trecere a frontierei de stat a României în care nu sunt organizate Posturi de Inspecție la Frontieră;</p> <p>2. Legislație care să impună controalele obligatorii ale bagajelor la trecerea frontierei;</p> <p>3. Protocoale ale DSVSA județene, vamă și poliția de frontieră pentru controlul bagajelor călătorilor, confiscarea produselor introduse fraudulos și colectarea și distrugerea lor corespunzătoare;</p> <p>4. Identificarea capacității de distrugere a acestor deșeuri, la nivel teritorial.</p>
3	Deșeurile alimentare provenite de la trenurile, avioanele, vasele și camioanele ce vin din Ucraina și Moldova și care nu sunt corect colectate, manipulate și distruse.	Lipsa controlului adecvat în punctele de destinație (porturi, aerogări) asupra modului în care se face colectarea, predarea și distrugerea acestor deșeuri.	<p>1. Scăzut, datorită procedurilor internaționale în vigoare privind colectarea acestor deșeuri;</p> <p>2. Moderat, în cazul deșeurilor ocazionale aruncate de șoferii de camion care ar putea veni</p>	Moderat , în contextul epidemiologic în care mai multe regiuni ale Ucrainei sunt deja infectate, iar infecția este prezentă în această țară mai ales de-a lungul căilor rutiere.	1. Afișaj informativ la frontieră conținând prevederile Reg. EU 206/2009 privind introducerea în Comunitate a transporturilor personale cu produse de origine animală și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 136/2004, în punctele de trecere a frontierei

			din Ucraina.		de stat a României în care nu sunt organizate Posturi de Inspecție la Frontieră; 2. Controale repetate ale porturilor și aerogărilor asupra respectării procedurilor internaționale în vigoare privind colectarea și distrugerea deșeurilor menajere și de cathering;
4.	Conjuncturi favorabile introducerii virusului în teritoriul național.	<p>1. Slaba biosecuritate din exploatațiile non-profesionale și în cele de tip A din România;</p> <p>2. Delta Dunării ca biotop propice în zona de Est a țării;</p> <p>3. Creșterea în libere a suinelor în zona rezervațiilor Delta Dunării, Rezervația naturală Insula mică a Brăilei etc.</p> <p>4. Absența de legislație restrictivă pentru mișcarea porcilor domestici crescuți în exploatarea non-profesionale și în exploatarea de tip A.</p>	<p>Mare, considerând:</p> <p>1. vecinătatea cu state terțe vecine în care a evoluează boala ;</p> <p>2. sistemul de creștere a animalelor în Romania, în care nu sunt legiferate măsuri de biosecuritate în exploatarea non-profesionale;</p> <p>3. neaplicarea prevederilor legislației curente (Legea 407/2006, reactualizată, privind vânatoarea și OUG 57/2007 – Legea 49/2011 privind regimul ariilor protejate ce cuprind interdicții privind creșterea animalelor în stare de libertate în rezervații și pe fondurile cinegetice.</p>	<p>Crescut, în contextul epidemiologic actual, pentru că acestea reprezintă principalele puncte critice ale sistemului de creștere a animalelor în România, identificate în Misiunea EU-CVET pentru PPA în România..</p>	<p>1. Elaborare de legislație care să corecteze sistemul de creștere a animalelor în România corelată cu decizia guvernamentală;</p> <p>2. Elaborare de legislație restrictivă privind circulația animalelor din exploatarea care nu respectă reguli de biosecuritate.</p> <p>2. Elaborare de legislație care să stabilească măsuri clare de biosecuritate pentru exploatarea non-profesionale, exploatarea de tip A și pentru exploatarea de vânat;</p> <p>3. Controale frecvente și reșezarea sistemului de identificare a animalelor din România pe baze funcționale.</p> <p>4. Controale frecvente privind aplicarea prevederilor Legii 407/2006 modificată și a OUG</p>

					57/2007 și a Legii 49/2011 privind regimul ariilor naturale protejate.
5.	Prin carne proaspătă și congelată și alte produse de la animale infectate	Micul trafic de frontieră	Crescut , în teritoriile vecine României (Ucraina) evoluează în prezent boala.	Foarte crescut , în contextul epidemiologic actual și a circulației libere între Republica Moldova și Ucraina, și Republica Moldova și România. Prețurile produselor alimentare au scăzut foarte mult din cauza restricțiilor datorită bolii, iar cetățenii Republicii Moldova practică aprovizionarea cu carne și produse din carne de porc peste graniță, din cauza sărăciei și a prețurilor scăzute.	1. Conștientizarea populației privind riscul de îmbolnăvire 2. Afișajul la punctele de trecere a frontierei de stat a prevederilor Reg. EU 206/2009 privind introducerea în Comunitate a transporturilor personale cu produse de origine animală și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 136/2004, în punctele de trecere a frontierei de stat a României în care nu sunt organizate Posturi de Inspecție la Frontieră. 3. Controalele la frontieră ale bagajelor călătorilor și aplicarea conștientizării și a distrugerii produselor.
6.	Comerțul intracomunitar cu porcine	Neglijențe în monitorizarea sistemului TRACES privind transporturile de porcine din zonele de restricție din Lituania, Letonia, Estonia și Polonia.	Scăzut , în ultimul an nu au existat cazuri de încălcări ale prevederilor Deciziei de punere în aplicare a Comisiei din 9 octombrie 2014 privind măsurile zoosanitare de combatere a pestei porcine africane în anumite state membre și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare 2014/178/UE	Foarte scăzut datorită modului corect de monitorizare a comerțului intracomunitar cu animale.	Monitorizarea corectă și continuă a activităților de comerț intracomunitar prin sistemul TRACES
7	Camioanele care se întorc din spațiul extracomunitar după ce	Evoluția bolii pesta porcina africană în Rusia și Ucraina	Moderat , pentru că numărul de astfel de camioane care	Moderat , în contextul epidemiologic actual.	1. Stabilirea unei proceduri de control al documentelor privind

	<p>au transportat animale și care au traversat zone infectate.</p>		<p>tranzitează România nu este foarte mare, dar pericolul nu poate fi exclus.</p>		<p>dezinfecția la intrarea în țară și de dezinfecție a celor care nu îndeplinesc această condiție, conform Deciziei de punere în aplicare 2013/426/UE a Comisiei din 5 august 2013 privind măsurile de prevenire a introducerii în Uniune a virusului pestei porcine africane din anumite țări terțe sau din părți ale teritoriului unor țări terțe în care este confirmată prezența bolii respective și de abrogare a Deciziei 2011/78/UE, cu modificările aduse prin Decizia de punere în aplicare 2014/84/UE a Comisiei din 12 februarie 2014.</p> <p>2. Construirea de puncte de dezinfecție la frontieră.</p>
--	---	--	---	--	--

3. Estimarea riscului prezent identificat în analiza de risc

1. Având în vedere contextul epidemiologic din Ucraina, unde, în data de 28 octombrie 2015, au fost notificate focare la Odessa și Micolayv, la sub 200 km distanță de granițele României, riscul estimat la acest moment este **foarte crescut**, situația putându-se transforma oricând într-o situație de criză, iar gradul de alertă pentru administrația cu rol de decizie în controlul bolilor trebuie să fie mare;

2. Faptul că între zona de evoluție a virusului (Odessa, din Ucraina) și România se interpune teritoriul Republicii Moldova nu este un factor care să liniștească, pentru că, în condițiile de slabă capacitate de diagnostic și a unui program național de supraveghere pentru pesta porcină africană teritoriul țării vechine nu reprezintă o zonă tampon sau unde virusul să poată fi depistat încă de la pătrunderea inițială;

3. În condițiile specificate la punctul anterior, pregătirile pentru o posibilă intervenție trebuie să fie adecvate și trebuie identificate, încă din perioada de liniște epidemiologică, personalul, echipamentele, utilajele și fondurile necesare intervenției în focarele de mari dimensiuni, pentru că este posibil ca virusul să fie depistat doar la pătrunderea pe teritoriul României, fără a fi depistat în teritoriul Republicii Moldova;

4. Cele mai mari riscuri identificate, în momentul de față, pentru introducerea virusului pestei porcine africane rezidă în sistemul de creștere a porcinelor în România, cu o preponderență a animalelor receptive în exploatațiile non-profesionale pentru care nu există stabilite reguli de biosecuritate și în sistemul de supraveghere pasivă în vigoare, unde nu există nicio posibilitate de atingere a țintelor fixate, în absența unui sistem de recompense financiare.

5. Decizia politică și intervenția urgentă în corectarea acestor deficiențe sunt de natură să reducă riscul în mod exponențial.

4. Evaluarea consecințelor

Atât efectele directe, cât și cele indirecte ale evoluției bolii s-ar reflecta în costuri foarte importante pentru România, impactul fiind complex și reflectat pe următoarele segmente;

a) economic, cu pierderi financiare importante, ce s-ar putea datora:

- costurilor aferente eradicării bolii, incluzând: despăgubirea animalelor ucise, cheltuieli legate de activitățile de eradicare (personal, materiale, echipamente etc), cheltuieli cu ecarisarea teritoriului, activitățile DDD etc.
- pierderilor economice datorate restricțiilor impuse comerțului cu animale din specii susceptibile;
- pierderilor din sectoarele turism și servicii, prin reținerea pe care o resimt turiștii în a vizita țări în care evoluează focare de boli infecțioase

b) social, datorate:

- aspectelor socio-etice, uciderea masivă a animalelor nefiind acceptată de populație și generând poziții împotriva la nivelul societății civile;
- în zonele rurale, impact asupra veniturilor familiilor care practică creșterea animalelor în scop de subzistență;
- aspectele legate de atitudinea organizațiilor non-guvernamentale pentru protecția animalelor, la aplicarea metodelor de control prevăzute de legislația europeană în vigoare, în special referitor la metodele de ucidere alese.

5. Concluzii

1. Riscul apariției unui focar de pestă porcină africană în România, în momentul de față, este crescut, iar eventuala introducere a bolii pe teritoriul României ar avea consecințe majore asupra economiei naționale, prin cheltuielile enorme pe care le presupun costurile de eradicare și prin restricțiile impuse comerțului și a exportului de suine vii și produse și subproduse provenite de la acestea;
2. Odată pătrunsă în teritoriu, datorită procentului maxim de mortalitate cu care evoluează, în urma aplicării unor măsuri de eradicare incorect coordonate, pesta porcină africană poate deveni endemică în scurt timp blocând întregul sector de creștere al suinelor, producând pierderi economice însemnate producătorilor de carne de porc și economiei, în general.
3. Având în vedere că principalii factori de risc au fost identificați și semnalati și că au fost indicate și soluțiile de reducere a acestora, factorii de decizie de la nivel guvernamental, prin ministerele implicate în gestionarea situațiilor de urgență, trebuie să colaboreze la minimalizarea impactului acestor factori de risc și la pregătirea în vederea gestionării crizei;
4. În gestionarea crizelor generate de evoluția bolilor majore, printre care și pesta porcină africană, managementul crizei nu aparține doar serviciilor veterinare ale României, deoarece la nivelul acestor servicii nu există structuri cu rol de intervenție în situațiile ce se constituie în situații de urgență. Conform Planurilor de Contingență ale României, alături de ANSVSA și structurile subordonate, funcții de prevenire, coordonare sau de sprijin în evoluția epizootiilor revin și altor ministere sau autorități care, conform Legii 1/2008, se constituie în cadrul Centrului Național de Combatere a Bolilor, la nivelul Comitetului Național pentru Situații Speciale de Urgență. Prin urmare, ministerele care asigură managementul tipurilor de risc generatoare de situații de urgență trebuie să coopereze la luarea deciziei și la implementarea măsurilor de control al bolii
5. Având în vedere insuficienta capacitate de neutralizare a materiilor de risc în situație de criză generată de evoluția unor boli majore la animale, efectele pe care evoluția pestei porcine africane le-ar avea asupra mediului ar fi

deosebit de importante, deoarece ar trebui apelat la incinerare și îngropare după metodele alternative premise de Reg. EU 1069/2009, metode care sunt receptate în mod negativ de populație și care pot da naștere la dispute. Pe de altă parte, sistemul de proprietate a terenurilor în România îngreunează procurarea unor terenuri care să servească incinerării și îngropării. Din această cauză, factorii de decizie de la nivel guvernamental, prin ministerele implicate în gestionarea situațiilor de urgență, trebuie să decidă asupra creării unui sistem de ecarisare pentru situațiile de urgență generate de evoluția unor boli majore la animale al căror control presupunea uciderea și distrugerea unui număr cât mai mare de animale, în cel mai scurt timp.

6. Pentru limitarea riscului introducerii bolii pe teritoriul național, în cadrul programului cofinanțat UE de supraveghere și control al pestei porcine africane, trebuie intensificată supravegherea pasivă la porcii domestici și mistreți găsiți morți sau bolnavi în toată țara, precum și extinsă supravegherea activă la mistreții împușcați, în județele aflate la granița cu statele terțe Ucraina și Moldova. În momentul de risc la care ne aflăm, singura relevantă pentru identificarea virusului pe teritoriul României este supravegherea pasivă, prin diagnostic pe animale din specii receptive, moarte, bolnave sau descoperite moarte în accidente de trafic. Țintele de supraveghere nu pot fi însă îndeplinite, deoarece prezentarea de probe nu este stimulată financiar, iar oamenii sunt dezinteresați în furnizarea a astfel de probe. Cum nu poate fi luată în calcul coerciția, singura metodă posibilă este recompensarea aducătorilor, ceea ce implică fonduri și promovare de legislație în acest sens;

7. La niciunul dintre Punctele de Inspecție la Frontieră sau la punctele de trecere a frontierei de stat de pe granițele de N-E, România nu are amenajate dezinfectoare rutiere și nici alte mijloace de dezinfecție, ceea ce crește simțitor posibilitatea de introducere a virusului în țară. ANSVSA trebuie să decidă oportunitatea amenajării unor facilități de dezinfecție pe aceste granițe. Ele ar servi, deopotrivă, protejării împotriva tuturor bolilor majore la animale (febra aftoasă, influența aviară etc), zonă în care, de multe ori, situația epidemiologică este obscură.

8. ANSVSA trebuie să inițieze, în continuare, campanii periodice și constante de conștientizare și informare, pe orice cale, a publicului larg, a fermierilor, a vânătorilor și administratorilor fondurilor de vânatoare, a personalului din administrația publică cu atribuții în controlul bolilor la animale asupra semnelor clinice a bolii.

9. ANSVSA trebuie să inițieze periodic sesiuni de instruire teoretică și practică a administrației publice de la nivel central, regional și local, sau să îndrume și să monitorizeze organizarea unor asemenea instrurii și exerciții la nivel regional și local.

10. În vederea creării cadrului legal de management al pestei porcine africane, ANSVSA trebuie să prezinte, în cel mai scurt timp, o Hotărâre de Guvern privind măsurile de profilaxie și control a pestei porcine clasice și s-

o propună, spre semnare, ministerelor și autorităților partenere, în vederea adoptării ei.

Bibliografie:

1. Scientific Opinion on African Swine Fever1/ EFSA Panel on Animal Health and Welfare doc. nr. 3628/iulie 2014;
2. Introduction of African Swine Fever into the European Union through Illegal Importation of Pork and Pork Products (PLOS Project C:\Documents and Settings\Blank User\Desktop\Materiale PPA ptr. analiza risc\Introduction of African Swine Fever into the European Union through Illegal Importation of Pork and Pork\Plos Project.mht);
3. African Swine Fever in the Russian Federation: risk factors for Europe and beyond (FAO EMPRES, VOL 28 May 2013);
4. Prezentările făcute de Letonia, Lituania și Polonia în SCFCAH, în perioada 2014-2015 (C:\Documents and Settings\Blank User\Desktop\EUROPA - Food Safety - Committees - Regulatory.mht).
5. ASFORCE: Guidelines for the cost-effective prevention and control of African swine fever, September 2015;
6. <http://empres-i.fao.org/eipws3g/>

Elaborat: Dr. Maria MIHĂIȚĂ, Consilier DSA

Data elaborării: 04.02.2016